

Ислом адолат динидир

11:00 / 20.08.2021 2714

Болалар орасида адолат қилиш ҳам ота-онанинг вазифаси ва болаларнинг ҳаққидир.

Ислом адолат динидир. У доимо барча нарсада, барча ерда, барча учун адолат бўлишининг тарафдоридир. Айниқса, ёш болалар учун. Шунинг учун ҳам ота-оналардан болалари орасида адолатли бўлишлари талаб қилинган. Бу болаларнинг тарбиясига ҳам, шахсиятига ҳам катта таъсир кўрсатади.

هُلِّلَا يَضَرُّ رِيَّ شَبَّ نُبِنَا مُعْنَلَا نَع
يَنْلُمُحَيَّي بَأَيِّبَقَلَطْنَا لِقُؤْنَع
هَيْلَع هَلَلَا يَلَصَّ هَلَلَا لُؤْسَرَّ يَلَا

دَهْشَا، هَلْ لَالُ وُسْرَايَ؛ لِقَافٍ، مَلْسُو
نَمِ ادَّكَو ادَّكَ نَامُغْنَلَا تُلْحَنُ دَقَّ يِّنَا
تُلْحَنُ دَقَّ كَيِّنَبْ لُكَّأ؛ لِقَافٍ، يِلَامِ
يَلَعُ دِهْشَافٍ؛ لِقَاقٍ، اَل؛ لِقَاقٍ؟ اَدَّهْ لُثْمِ
نَا كُرْسِيَا؛ لِقَاقٍ مُثِّ، يَرْيَغُ اَدَّهْ
لِقَاقٍ؟ اَوَسَّ رُبُّ لَا يِفَ كَيْ لِي اُونُوكَي
يُؤَيُّ اَوْرِي فَو. اِذَا اَلَفٍ؛ لِقَاقٍ، يَلَبِ
هَوْرٍ؛ مُكْدَالُ وَا يِفَ اُولُدُعَاوَهَلْ لِي اُوَقَّتَا
هُسْمَخْلَا

Нуъмон ибн Башир розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Отам мени кўтариб, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига олиб бордилар ва:

«Эй Аллоҳнинг Расули, гувоҳ бўлинг, мен Нуъмонга ўз молимдан буни, буни бердим», деди.

«Ҳамма ўғилларингга шунга ўхшаш бердингми?» дедилар у зот.

«Йўқ», деди.

«Бунга мендан бошқани гувоҳ қил, – дедилар ва сўнгра: – Уларнинг барчаси сенга бирдек яхшилик қилиши сени хурсанд қиладими?» дедилар.

«Ҳа», деди.

«Ундай бўлса, йўқ!» дедилар».

Бошқа бир ривоятда:

«Аллоҳга тақво қилинлар ва фарзандларингиз орасида адолатли бўлинлар», дейилган.

Бешовлари ривоят қилганлар.

Ушбу ҳадисга биноан, мусулмон инсон молиявий масалаларда ўз фарзандларининг барчасини баробар кўриши керак бўлади. Агар тенг имкониятли фарзандларнинг бирига мол бериб, бошқасига бермаса ёки бирига оз, иккинчисига кўп берса, адолатсизлик бўлади. Болалари орасида ҳиқду ҳасад, фитна кучаяди.

Агар шаръий сабаб бўлса, ота-она ўз болаларидан бирига кўпроқ, бошқасига озроқ мол берса, бўлади.

Мисол учун, бири бемор, иккинчиси соғ, бири камбағал, иккинчиси бой, бирининг болалари кўп, иккинчисиники оз.

نُوبِحْ تَسِي اُونَاك : لاق مِي هَارِبِ اِنَع

ي ف يَّتَح مودالوَأ نِي ب اُول دُعِي نَأ

ي زورم ل ا نِي س ح ه ا و ر ، ة ل ب ق ل ا

Иброҳимдан ривоят қилинади:

«Одамлар болалари орасида, ҳатто ўпишда бўлса ҳам, адолат қилишни яхши кўрар эдилар».

Ҳусайн Марвазий ривоят қилган.

Ўтган солиҳлар ҳатто болаларини ўпишда ҳам бир хил ўпишга ҳаракат қилишар эди. Адолатсизлик бўлиб қолмасин, биттасини кўпроқ ёки яхшироқ ўпиб қўйиб, иккинчисининг кўнгли синмасин, деган маънода ота-оналар болаларига ниҳоятда эътиёткорлик билан муомала қилар эдилар.

Саҳобалар ва тобеъинларнинг одатлари шундай бўлган экан. Болаларга нисбатан адолатли, ҳаммаларига бир хил муносабатда бўлиш, ҳаммаларини бир хил кўриш зарурлигини яхши англаган муслмонларнинг дастлабки авлодлари, ҳаттоки, болаларини ўпишда ҳам адолат бўлиши учун ҳаракат қилишар экан.

سَيِّبُنَا دُنْعُ لُجْرَ نَاكَ : لَأَقِ نَسَخُ لَانَع

نُبَا عَاجِف مَلَسُو هِيَلَع هَلَلَا يَلَص

مُث ، يَنْمُيَلَا هِذِخَف يَلَعُ هَدَعُ قَأَفُ هَل

هَدَعُ قَأَفُ ، هَلُّ هَنْبَا وَأُرْخَا هَلُّ نُبَا عَاج

يَلَص سَيِّبُنَا لَأَقِف ، ضُرَّأَلَا يَلَع

تَيِّوَسَ تَنْكُ وَوَل : مَلَسُو هِيَلَع هَلَلَا

هُوَر ، هِذِخَف يَلَعُ هَدَعُ قَأَفُ ، أَمُ هَنْبَا

يَزُورُمُ اللَّائِي سِحُّ

Ҳасандан ривоят қилинади:

«Бир киши Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам билан ўтирган эди. Унинг бир ўғли келди ва у уни ўнг сонига ўтирғизди. Кейин бошқа ўғли ёки қизи келди, уни ерга ўтирғизди.

Шунда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Икковига тенг муомала қилганингда эди», – дедилар.

У унисини ҳам сонига ўтирғизди».

Ҳусайн Марвазий ривоят қилган.

Болаларнинг муомаласидаги адолат қанчалик бўлиши кераклиги ушбу ривоятда очиқ кўриниб турибди.

Болаларидан бирини қучоғига олиб, бошқасини ерга ўтқазиб адолат бузилганининг аломати эканидан, Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам отага насиҳат қилдилар. Саҳобий розияллоҳу анҳу дарҳол ана шу амрни бажо келтириб, иккинчи болани ҳам қучоғига олди.

Мана бу ҳақиқатларни ҳам жуда яхши англаб олишимиз керак. Болаларимизга қиладиган катта-кичик муомалаларимизда адолатли бўлишимиз, ҳаттоки, уларни ўпиш ёки қучоғимизга олишда ҳам бу ҳақиқатни унутмаслигимиз лозим.

يَبْنُلُ اللَّائِي بِنَاقٍ نَسَخَ لَانَع

ءَاجُ ذِي سَلَاجٍ مَلَسُو هِي لَعَلَّ لِي لَص

Бас, у қизни бошқа сонига ўтирғизди. Ул зот:

«Энди яхши бўлди», – дедилар».

Ҳусайн Марвазий ривоят қилган.

Бу ҳадис аввалги ривоятнинг бир оз кенгроқ баёни экан. Бу ерда ота ўз ҳузурига келган иккала фарзандининг ҳам бошини силагани ҳақида сўз кетмоқда, яъни иккисига бир хил меҳр кўрсатган. Фақат уларни ўтқазишда орада фарқ содир бўлган. Ана ўша нарса ҳам Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг эътиборларидан четда қолмаган.

«Бахтиёр оила» китобидан